

Advocate van verloren zaken (2001)

Sieth Delhaas

Zijwind, augustus 2001

Het ging over oud worden in je eigen huis. Je eigendom dus. Hoewel ik verwachtte dat veel zou gaan over de fiscus die je zo min mogelijk moet laten vangen en het vermogen dat voor de kinderen in stand kan worden gehouden, ben ik gegaan. Ook ik wil het allerliefst oud worden op me zelf. Wat ik verwachtte, kwam: fiscus en vermogen. Vooral hoe je de overwaarde van je huis in deze tijden kunt benutten om leuke dingen te doen. De overheadprojector showde een babyboomstel, hetero, op een piepklein onbewoond eilandje onder een eenzame palmboom. De bankbiljetten fladderend van hun woning op het vaste land overzee richting het luierende paar.

Een conservatief heerschap had de beeldvorming en rolpatronen niet beter kunnen neerzetten dan de inleidster. In haar voordracht en -beelden overleed de man steeds het eerst waardoor de vrouw de helft van zijn vermogen plus een kindsdeel erfde. De kinderen het hunne. Alles volgens de wet. Een andere, wat meer gunstige regeling per testament voor de achterblijvende vrouw, wanneer zij het vruchtgebruik van de kindsdelen behield, eindigde met de retorische vraag: maar wat als moe met haar nieuwe vriend het hele vermogen (van de overleden pa) aan de Costa Brava opmaakt? Ja, dan hebben de kinderen het nakijken.

Tegen de pauze het dilemma: naar huis of uitzitten?

Er mocht geïnterrumped worden. Ik verdeelde mijn drie opmerkingen in de vorm van onschuldige vragen over de resterende drie kwartier:

‘Als het gaat om het erfdeel van de vrouw, moeten we toch bedenken dat het in ons geval, zoals we hier zitten, gaat om ouderen van wie de echtgenote meestal geen betaalde arbeid heeft verricht. Als ze naast haar AOW een pensioen uit de betaalde arbeid van haar man ontvangt, wordt daarop 30% in mindering gebracht. In tegenstelling tot de man, die de beschikking houdt over zijn volle pensioen. Dat betekent dat de vrouw in de meeste gevallen haar woning zal moeten verkopen en verlaten omdat haar inkomen sterk achteruit gaat. Hebt u de indruk dat met deze omstandigheden voldoende rekening wordt gehouden?’

In de zaal vooral gebruikte echtparen, gezond, wel doorvoed, wetend van renten en vermogen. Zij hebben hun zaakjes voor elkaar. Denken zij vaak. Dus zo'n vraag valt niet. Gemompel. Of is het gemor? De spreekster bevestigt mijn gegevens en waarschuwt vooral daar goed op te letten.

Als het gaat over schenkingen bij leven aan kinderen om de successierechten laag te houden en hoe je dat kunt regelen met de waarde van je woning, waag ik: ‘In deze tijd zal er door ouderen meer en meer zorg moeten worden gekocht. Is het niet verstandiger het zo te regelen dat de achterblijvende partner in elk geval financieel in staat is zichzelf van zorg te voorzien in plaats van je zorgen te maken om

volwassen kinderen?’ Ja, gaf de spreekster toe, ook dat is een probleem van deze tijd, maar dat viel niet binnen het bestek van de vereniging die de avond organiseerde.

De kinderen bleven in beeld met hun te ontvangen schenkingen. Want het is toch leuker om het zelf nog te kunnen beleven dat je kinderen plezier hebben van jouw kapitaal. Ik vond mezelf echt vervelend worden. Nog een keer mijn vinger omhoog. ‘In deze tijd hebben de meeste kinderen een betere opleiding gehad dan hun moeders vroeger. Deze moeders zijn hun hele leven afhankelijk gebleven van het inkomen van hun echtgenoot. Het is bekend dat de verarming van oudere vrouwen steeds groter vormen aanneemt. Is het niet verstandiger om schenkingen aan kinderen achterwege te laten en het zo te regelen dat de langst levende, wat vaak de vrouw is, een werkelijk onbezorgde oude dag heeft? Het komt steeds vaker voor dat zij haar echtgenoot soms met enkele decennia overleeft.’ De zaal liep leeg. Een heer aan een nabij tafeltje weet dat er tegenwoordig ‘ook iets aan de hand is’ met weduwenpensioenen.

Aan het eind van zo’n voorstelling vraag ik me af of we in de oecumenische vrouwenbeweging ons toch niet te veel hebben bezig gehouden met de HEER, in plaats van met *Weiberwirtschaft*.

Nog lang, langer dan een halve eeuw, zullen te veel vrouwen oud worden, arm als kerkratten.